

Tytuł scenariusza Raz, dwa, trzy, autorem jesteś i Ty.

Napisz czego dotyczy scenariusz

Dzieci na podstawie konkretnych sytuacji z życia wziętych uczą się przestrzegania prawa autorskiego.

Pomysł na zajęcia:

Z prawem autorskim dzieci stykają się często. Powinny stopniowo poznawać podstawowe jego zasady, by tego prawa nie łamać i szanować je oraz operować odpowiednim słownictwem. Wielu dorosłych nie zna tych podstaw, więc tym bardziej obowiązek zaznajamiania z nim spoczywa na szkole.

Cele operacyjne:

- rozumieją pojęcia: utwór, autor, prawa autorskie, prawa osobiste, prawa majątkowe, plagiat;
- wiedzą, że nie można przypisać sobie utworu innej osoby;
- rozpoznają przykłady utworów;
- wskazują przykłady korzystania cudzych utworów bez naruszania praw autorskich;
- są świadomi, że mają obowiązek podawać autora utworu, z którego korzystają.

Materiały:

- Zał. *Sytuacje* – pocięty na paski,
- Zał. 2 *Wyrazy*,
- Zał. 3 *Krzyżówka*
- Zał. 4 *Słowniczek*,
- tablica z przypiętymi zdjęciami – *Prace konkursowe*,
- wydruki różnych wytworów pracy ludzkiej: obraz, film, płytę z piosenkami, plama rozlanej farby, rozporządzenie, artykuł z gazety, wypracowanie, zdjęcie;
- szary papier z napisem *Gadająca ściana*,
- tablica,
- flipchart
- magnesy,
- długopisy,
- markery,
- kartki samoprzylepne.

Metody:

- rozwiązywanie ćwiczeń – praca w parach,
- praca w grupie,
- mini – wykład,
- burza mózgów,
- *Gadająca ściana*,
- Rozmowa,
- prezentacja efektów pracy.

Treść scenariusza

Krok 1

Przed zajęciami zorganizuj konkurs na najciekawszą fotografię okolicy przynajmniej dla dwóch grup. Zorganizuj wyjścia w teren, żeby dzieci zrobiły interesujące ujęcia. Potem wydrukuj z

nimi ich fotograficzne prace. Będzie to dla nich ciekawa przygoda. Przed zajęciami zrób wystawkę prac grupy przeciwnej z celowo zamienionym autorstwem. Kiedy grupa wejdzie na zajęcia, wskaż tablicę ze zdjęciami. Zapewne będą zdenerwowani, że ich prace są pod cudzym nazwiskiem. Potem oznajmij, że to celowe, autorzy celowo zamienieni. Przypnij właściwe nazwiska. Rozdaj karteczki samoprzylepne i powiedz, by napisali na nich jednym wyrazem, co przez moment czuli i przykleili do *Gadającej ściany*. Poproś jednego z uczniów, by odczytał zapisy z karteczek.

Czas: 10 min. Metoda: *Gadająca ściana*. Pomoce: wystawka fotografii z pomyłonymi celowo autorami, szary papier z napisem *Gadająca ściana*, karteczki samoprzylepne, długopisy.

Krok 2

Wyjaśnij, że na tablicy z pracami zostały naruszone ich prawa autorskie. Żeby to zrozumieć trzeba poznać kilka podstawowych pojęć. Wyjaśnij, że zdjęcie to utwór (przypnij słowo *UTWÓR*), ten kto je zrobił to autor utworu (przypnij napis *AUTOR UTWORU*). Chronią ich prawa autorskie (przypnij *PRAWA AUTORSKIE*). Dodaj, że są *PRAWA OSOBISTE* i *MAJĄTKOWE*. Podaj bliższe informacje na ten temat. Zwróć uwagę, że teraz już wiedzą, co czują autorzy, kiedy obcy ludzie łamią ich prawa autorskie, a nawet odnoszą sukcesy i korzyści majątkowe na ich utworach.

Czas: 10 min. Metoda: mini wykład. Pomoce: kartki z napisami *UTWÓR*, *AUTOR UTWORU*, *PRAWA AUTORSKIE*, *PRAWA OSOBISTE*, *PRAWA MAJĄTKOWE*, szpilki.

Krok 3

Na tablicy przypnij kartkę z napisem *UTWÓR*. Rozsyp na podłodze wydruki różnych wytworów pracy ludzkiej: obraz, film, płytę z piosenkami, plama rozlanej farby, rozporządzenie, artykuł z gazety, wypracowanie, zdjęcie, wierszyk. Poleć, by wybrali te, które są utworami i przypięli na tablicy. Na podłodze powinny zostać: plama i rozporządzenie. Wyjaśnij dlaczego.

Czas: 10 min. Metoda: praca w grupie, pogadanka. Pomoce: kartka z napisem *UTWÓR*, wydruki różnych wytworów pracy ludzkiej: obraz, film, płytę z piosenkami, plama rozlanej farby, rozporządzenie, artykuł z gazety, wypracowanie, zdjęcie, wierszyk; magnesy.

Krok 4

Podziel dzieci na pary. Losują paski z sytuacjami (Zał. 1). W parach przedstawiają sytuację wylosowaną, a pozostali oceniają poprawność zakończeń historyjek. Wyjaśnij, że niektóre sytuacje odnosiły się do zasady dozwolonego użytku. Powieś na tablicy kartkę z napisem: *DOZWOLONY UŻYTEK* i wyjaśnij, których sytuacji dotyczy.

Czas: 15 min. Metoda: pr. w parach, mini wykład, prezentacja efektów pracy. Pomoce: (Zał. 1).

Krok 5

Zapowiedz, że teraz będą tworzyli regulamin przestrzegania praw autorskich. Markerami zapiszą na karcie flipcharta, np.: *Korzystając z cudzych prac, podpisu, kto jest autorem*.

Czas: 10 min. Metoda: pr. w grupie, burza mózgów. Pomoce: markery, flipchart.

Krok 6

Rozdaj wydrukowane krzyżówki, by w tych samych parach je rozwiązali. Są tu pojęcia, które poznali na tych zajęciach. Zapytaj o hasło główne. To *PLAGIAT*. Zapytaj, czy ktoś wie, co ono oznacza. Powinni wyjaśnić, że to podpisywanie cudzego utworu swoim nazwiskiem.

Czas: 5 min. Metoda: pr. w parach, pogadanka. Pomoce: Zał.3, długopisy.

Bibliografia: <http://poradnik.ngo.pl/prawo-autorskie> [dostęp 15.06.2017]
<http://legalnakultura.pl/pl/prawo-w-kulturze/b-przewodnik-b-po-prawie-autorskim> [dostęp 15.06.2017]

Podaj czas trwania zajęć: 60min